

Kàbul ha caigut de debò

Com si no en tingués prou amb les tensions que genera l'exigència occidental d'ampliar l'OTAN, Moscou veu ara com se li obre un nou front de conflictes pel costat de l'Àsia central.

Han hagut de passar disset anys perquè es fessin realitat les amenaces islàmiques que van abocar el règim de Brèjnev a ocupar l'Afganistan creant un "Vietnam" que va accelerar la descomposició de l'URSS. Kàbul no va ser Saigon, l'hivern del 1989, quan Gorbaxov va ordenar la retirada, ni tampoc la primavera de 1992, quan la van ocupar les tropes islàmiques dels senyors de la guerra Massud, Hekmatiar i Rabani. L'esperat Kàbul-Saigon no s'ha fet realitat fins fa dues setmanes. Les seqüències de l'entrada dels talibans a Kàbul és una gran sotragada, com ho va ser al 1979 l'arribada de Khomeini a Teheran.

Com si no en tingués prou amb les tensions que genera l'exigència occidental d'ampliar l'OTAN, Moscou veu ara com se li obre un nou front de conflictes. Cal no perdre de vista que des de fa tres anys Rússia té 32.000 soldats al Tadjikistan, de fet l'únic suport del règim pro-rus per a fer front a la guerrilla islàmica que rebia ajut del règim islàmic tadjik —enderrocant ara pels talibans, d'ètnia paixto—. No és gens descartable, doncs, que els senyors de la guerra ara en retirada vulguin empènyer la frontera afgano-tadjik, de 1.100 km, per fer una mena de base d'operacions per a reconquerir el poder de Kàbul. Això desestabilitzaria la zona i tindria repercussions a Rússia.

D'entrada, un front al Tadjikistan no tardaria gaire a convertir-se en un horror com el de Txetxènia, argumentat i justificat pel militarisme nacionalista com una necessitat de defensar les fronteres de l'amenaça islàmica. Les repercussions en la vida civil es concretarien en l'èxode multitudinari que podria afectar uns deu milions de russos ètnics. Dificilment Moscou

podria negar-se a acollir-los, però també difícilment podria garantir-los res més que pobresa i marginació. Només la visió d'una fugida en massa de russos centrasiàtics ja fa tremolar els demòcrates i neoliberals del Kremlin, atabalats amb la crisi de poders desencadenada amb la malaltia de Ieltsin i amb el col·lapse de les empreses estatals.

Però si un conflicte amb els islàmics (amb tadjiks, talibans o tots alhora) posa nerviós el ieltsinisme diguem-ne democràtic, també crea expectatives d'expansió en no pocs despatxos oficials de Moscou. Sobretot perquè la caiguda de Kàbul i la psicosis que crea en els règims centrasiàtics dona l'oportunitat a Moscou d'aplicar a les seves antigues repúbliques el principi de la "sobirania limitada", és a dir, protecció en canvi d'obediència. Per no pocs centres de poder a Moscou l'ofensiva talibana tindria de positiu la possibilitat de refer els vincles soviètics, i no solament amb el Tadjikistan. La democràcia del Kirguizistan és tan fràgil i l'autoritarisme de l'Uzbekistan tan inesta-

ble que davant una desestabilització d'origen islàmic tots dos països es llançarien als braços de Moscou. Només el Kazakhstan està en condicions de desafiar els talibans i l'imperialisme rus.

Així, de les repúbliques ex-soviètiques, solament el Turkmenistan se salva de l'amenaça desestabilitzadora. I no solament no se'n salva, ans podria sortir beneficiat de la victòria dels talibans. El Turkmenistan, de cultura turca, té una llarga frontera amb l'Afganistan per la qual podria passar un oleoducte o gasoducte capaç de solucionar el dèficit energètic dels amos actuals de Kàbul i del Pakistan, germà d'ètnia paixto i principal aliat dels talibans. D'aquesta manera els islamistes pakistanesos tornarien la bufetada a l'Índia per les seves complicitats de sempre amb Moscou. I amb el Turkmenistan fent de proveïdor, Turquia —membre de l'OTAN— consolidaria un peó amb vista a futures jugades expansionistes.

Llibert Ferri